

Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa

Hyvinvoinnin ja tasa-arvon
edistäjä elämänkaaren eri
vaiheissa

Raportti sosiaalialan selvityksestä

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
Arene ry 2017

Sosiaalialan koulutus – Faktaa

- › Vuonna 2016 suoritettiin **2 278 sosionomi AMK- tai YAMK-tutkintoa**.
- › Ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen ja TKI-toiminnan henkilöstöstä **19 % on tohtorintutkinnon suorittaneita**.
- › Ammattikorkeakoulut kouluttavat **80 % sote-alan korkeakoulutetuista** työntekijöistä ja **30 % koko sote-alan työvoimasta**.
- › Sosiaalialan koulutusta tarjotaan **20 ammattikorkeakoulussa** ja lähes jokaisessa maakunnassa.
- › TKI-toiminnan kokonaisvolyymi sosiaalialalla on noin **9,5 M €**.
- › Vastavalmistuneista sosionomeista **29 % työskentelee lastentarhanopettajina, 17 % ohjaajina ja 15 % sosiaaliohjaajina**. Sosionomeista **2 % toimii yrittäjinä** viisi vuotta valmistumisen jälkeen.
- › Sosionomikoulutuksella työllistytään niin yksityiselle, julkiselle kuin kolmannellekin sektorille. Työllistymisaste on korkea: alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista **5,4 %** ja YAMK-tutkinnon suorittaneista vain **2,2 %** on työttöminä vuosi valmistelun jälkeen.

Ydinviestit

- › Sosionomien tietoperusta on yhteiskunta- ja kasvatustieteisiin perustuvaa.
- › Sosionomeilla (AMK) on laaja-alainen ja moniulotteinen sosiaalialan osaaminen, joka on koulutuksen ainutlaatuinen vahvuus.
- › Lisäksi sosionomeilla on syvälle menevää erikoisosaamista liittyen elämänkaaren eri vaiheisiin, asiakasryhmiin sekä työmenetelmiin.
- › Varhaiskasvatuksessa sosionomit (AMK) toimivat lasten kasvun ja kehityksen sekä perheiden hyvinvoinnin tukena.
- › Innovatiiviset pedagogiset ratkaisut yhdistettynä monipuolisiin työelämäyhteyksiin antavat vahvat valmiudet työelämään ja sen kehittämiseen.
- › YAMK-koulutus uudistaa työelämää ja on keskeisessä asemassa palvelujen sekä työelämäkäytäntöjen kehittämisessä.
- › Ammattikorkeakoulujen monialainen TKI-toiminta tuottaa sosiaalialaa uudistavaa osaamista.

Sosionomitutkintojen pedagogiset ratkaisut

Korkeakoulupoliittiset viestit

- ▶ Sosiaalialan ammattikorkeakoulutusta ja TKI-toimintaa tulee hyödyntää entistä vahvemmin sote-uudistuksessa.
- ▶ Varhaiskasvatustyössä tarvitaan sosionomien yhteiskuntaan ankkuroitunutta pedagogista osaamista.
- ▶ Ammattikorkeakoulut ovat sitoutuneet kehittämään laadukasta varhaiskasvatusta ja vastaamaan alan kasvavaan työvoimatarpeeseen.
- ▶ Sosionomikoulutuksen (ml. YAMK) tuottama osaaminen on tunnistettava paremmin määriteltäessä tehtäväkohtaisia pätevyysvaatimuksia.

Sosionomeilla on laaja-alainen sosiaalialan erikoisosaamista

Sosionomi (AMK) kompetenssit ja ammatillinen ydinosaaminen

Sosiaalialan eettinen osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmisarvon, tasa-arvoisuuden ja oikeudenmukaisuuden edistäminen • Eettisesti perusteltu oman ja ammattialan toiminnan reflektio
Asiakastyön osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Ammatillisen vuorovaikutussuhteen luominen ja palvelutarpeen arviointi • Tilanteeseen soveltuvien työmenetelmien valitseminen • Muutokseen tähtäävä prosessi, moniammatillisuus • Asiakastyön arvioinnin ja dokumentoinnin taidot
Sosiaalialan palvelujärjestelmä-osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Palveluohjausprosessi ja palveluiden koordinointi ja sovittaminen tilanteeseen ja voimavaroihin • Palveluiden toimintalogiikka, reunaehdot ja juridinen säädöspohja • Yhdyspinnoilla ja verkostoissa työskentely
Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Sosiaalisen osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen • Syrjäytymisen ehkäisy yhteisöissä ja yhteiskunnassa • Osallistavat ja valtaistavat toimintatavat • Vaikuttamistyö
Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Tutkitun tiedon tuottaminen, tulkinta, käyttö ja jakaminen • Innovatiivisten menetelmien hyödyntäminen työelämän kehittämisessä
Työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Lähijohtaminen • Työn laadun, tulosten ja vaikutusten arviointi • Kehittämishankkeiden johtaminen • Sosiaali- ja varhaiskasvatusalan yrittäjyyden perusteet

Sosionomi (AMK) kompetenssit ja varhaiskasvatuksen ydinosaaminen

Sosiaalialan eettinen osaaminen	<ul style="list-style-type: none">• Lasten oikeuksien sopimuksen mukaisen toiminnan edistäminen vahvistaen lasten osallisuutta, hyvinvointia, huolenpitoa ja suojelua• Oman toiminnan reflektio
Asiakastyön osaaminen	<ul style="list-style-type: none">• Pedagogisen toiminnan suunnittelu, toteutus, dokumentointi ja arviointi• Leikin merkityksen ymmärtäminen ja lasten vertaissuhteiden tukeminen lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin lähteinä• Lapsen ja perheen varhainen oikein kohdennettu tuki• Perheiden kasvatusyhteisöjen kasvatusyhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen
Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen	<ul style="list-style-type: none">• Varhaiskasvatusta ja sen järjestämistä ohjaavien normien ja lainsäädännön tuntemus• Palveluohjaus ja verkostotyö perheiden tarpeiden pohjalta sote-palvelujärjestelmässä• Moniammatillinen yhteistyö
Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen	<ul style="list-style-type: none">• Lapsen ja vanhempien kuulluksi tuleminen ja osallisuuden edistäminen yhteiskunnassa• Lasten toimijuuden ja vertaissuhteiden vahvistaminen• Yhteiskunnallinen vaikuttamistyö varhaiskasvatuksen ja siihen liittyvän koulutuksen kehittämisessä
Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen	<ul style="list-style-type: none">• Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan ja varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin arviointi ja kehittäminen• Tutkimuksellisten menetelmien soveltaminen varhaiskasvatustyössä ja saatujen tulosten hyödyntäminen varhaiskasvatuksen käytäntöjen kehittämiseen
Työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen	<ul style="list-style-type: none">• Lähijohtaminen• Kasvatusyhteisön pedagogisen toiminnan johtaminen• Vastuu omasta ja kasvatusyhteisön työhyvinvoinnista

Ammattikorkeakoulujen sosiaalialan TKI-toiminnan painopistealueet

• **1. Lapin AMK:** Pohjoisen ihmisen hyvinvointi. Monialainen kuntoutus ja toimintakyky. Hyvinvointitekniologia ja digitaaliset ratkaisut.

• **2. OAMK:** Nuorten elämänurien ja työllistymisen tukeminen. Päihdetyön kehittäminen. Varhaiskasvatuksen kehittämistyö.

• **3. Centria:** Kasvatustyö: Varhaiskasvatus. Green care. Simulaatiopedagogiikan kehittäminen. Sosiaalisen kuntoutuksen opetussisältöjen kehittäminen.

• **4. VAMK:** Hyvinvointitekniologia

• **4. Novia:** Interprofessionellt samarbete och kompetens. Möjligheterna med digital och teknologisk utveckling. Välfärdsteknologi. Speciellt skärgårds-miljöernas förändrade befolkningsstruktur och minskade utbud av social- och hälsovårdsservice.

• **5. SeAMK:** Työhyvinvointi. Ikääntyvien palvelut erityisesti teknologian näkökulmasta. Osallistavat menetelmät.

• **6. TAMK:** Sosiaali- ja terveystieteiden uuden toimintamallit. Monialaisuus. Osallisuuden edistäminen ja huono-osaisuuden minimoiminen, työllisyyden edistäminen, työhyvinvoinnin ja johtamisosaamisen edistäminen sekä lastensuojelu- ja perhetyö sekä monikulttuurinen työ.

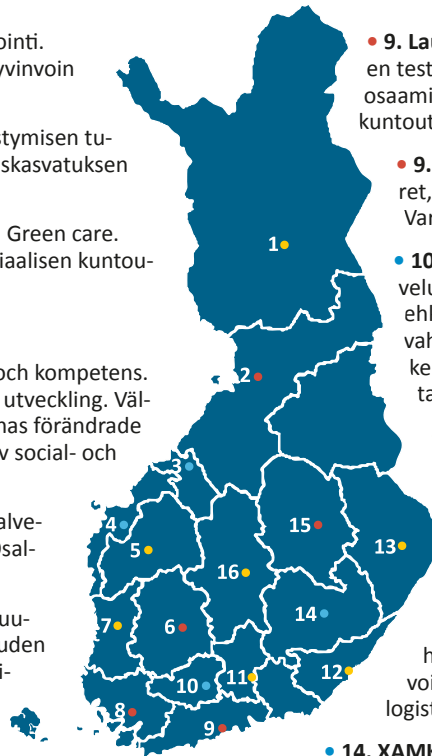
• **7. SAMK:** Vanhemmuus. Somebody: ennaltaehkäisevä lastensuojelu- ja nuorisotyön menetelmä. Johtajuus- ja esimiestaitojen & työyhteisöjen kehittäminen. Mielensterveystieteiden työllisyyden edistäminen. Työllisyys- ja kuntoutus. Lasten ja nuorten esteettömyys, varhaiskasvatuksen leikkitoiminta.

• **8. TuAMK:** Aktiivinen aikuisuus, työ ja toimintakykyisyys. Lasten ja nuorten osallisuus. Ikäihmiset. Palvelujärjestelmän muuttaminen. Monialaisuus.

• **9. Arcada:** Ihmisten osallisuutta ja yhteiskunnalliseen elämään kuulumista edistäviä ja sitä estäviä prosesseja ja rakenteita yksilö-, ryhmä- ja yhteiskuntatasolla.

• **9. Diak:** Osallisuuden edistäminen. Diakonia ja kasvatus. Palvelujärjestelmän kehittäminen.

• **9. Humak:** Järjestöjen kehittäminen, johtaminen ja vertaismentorointi. Kotoutuminen ja maahanmuuttajien työllistyminen. Ehkäisevä päihdetyö ja ehkäisevä mielensterveystyö. Nuorisotyöntekijöiden ihmisoikeuskasvatus.

• **9. Laurea:** Sosiaalialan asiakastyön menetelmien testaus ja arviointi ja kehittäminen. Sosiaalialan osaamiseen kohdistuvat muutostarpeet. Sosiaalinen kuntoutus.

• **9. Metropolia:** Osallisuuden edistäminen: nuoret, maahanmuuttajat ja pitkäaikaistyöttömät. Varhaiskasvatus.

• **10. HAMK:** Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja niiden kehittäminen, syrjäytymisen ehkäisy. Esteettömyyden ja saavutettavuuden vahvistaminen. Onnistuneen vanhenemisen tukeminen ja kotihoidon kehittäminen. Luonto- ja taidesisältöinen hyvinvoinnin edistäminen.

• **11. LAMK:** Hyvinvoiva ja voimaantunut yksilö ja yhteisö kompleksisessa, dynamisessa ja digitalisoituvassa maailmassa.

• **12. Saimia:** Innovaatioista liiketoimintaa. Asiakaslähtöiset sosiaali- ja terveyspalvelut

• **13. Karelia:** Uudistuvat hyvinvointipalvelut: hyvinvointipalvelujen uudistaminen, hyvinvointia tukevien tuotteiden, palvelujen ja teknologisten ratkaisujen monialainen kehittäminen.

• **14. XAMK:** Luontolähtöiset menetelmät sosiaalialalla kasvatuksen ja kuntoutuksen tukena. Kulttuurisensitiivisyys, Venäjä-yhteistyö. Menetelmällinen kehittämistyö.

• **15. Savonia:** Soveltava hyvinvointitekniologia: lapsiperhepalveluiden muutos, ikäihmiset ja kotihoito. Lapsi-, nuoriso- ja perhepalvelut sekä varhaiskasvatus ja palveluohjaus.

• **16. JAMK:** Sosiaalinen kuntoutus ja sosiaalinen osallisuus: Monikulttuurinen ja etnisten vähemmistöjen kanssa tehtävä työ, työelämävalmiuksien hankkiminen ja työllistyminen, lapsi- ja perhepalvelut, opiskelijoiden hyvinvointipalveluiden edistäminen, perheiden hyvinvointi ja osallisuus.

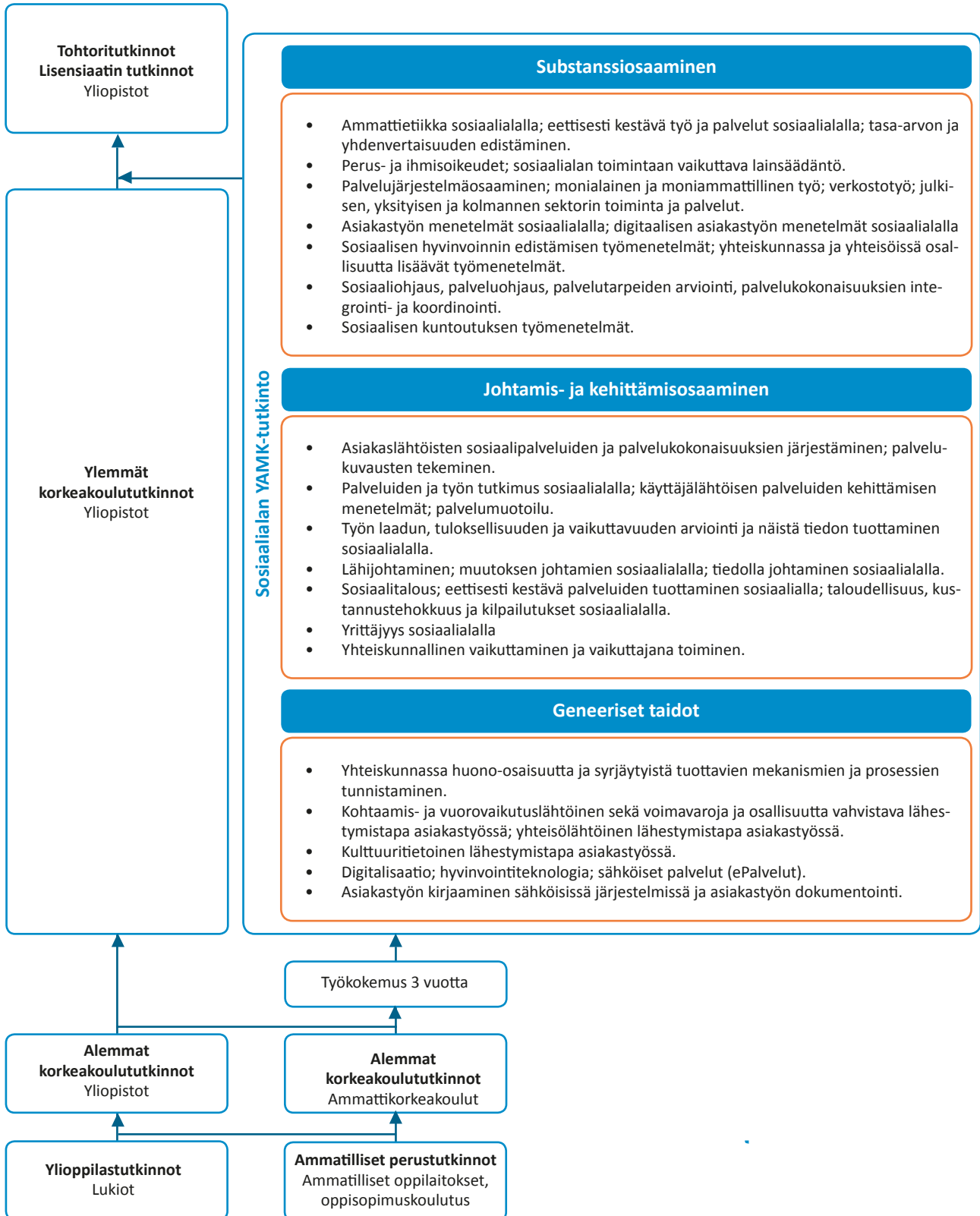
• **Itsehallintoalue,** jossa on yliopisto ja yliopistollinen keskussairaala sekä sote-alan AMK-koulutusta

• **Itsehallintoalue,** jossa on laajan päivystyksen sairaala ja sote-alan AMK-koulutusta

• **Itsehallintoalue,** jossa on sote-alan AMK-koulutusta

Verkostoammattikorkeakoulut (Diak, Humak) toimivat useammalla paikkakunnalla.

Sosiaalialan ylempi ammattikorkeakoulututkinto vastaa työelämän muutoksiin

Arenen sosionomikoulutus-selvityksen työryhmä

Mervi Vidgrén, rehtori, Savonia

Päivi Karttunen, vararehtori, TAMK

Ammattikorkeakoulujen sosiaalialan verkoston työvaliokunta ja asiantuntijat

Työryhmän sihteeristö

Riitta, Rissanen, toiminnanjohtaja, Arene ry

Juha Viitasaari, asiantuntija, Arene ry

Eerikki Vainio, asiantuntija, Arene ry

Taitto ja ulkoasu, Heidi Pöysä

Lisätietoja

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto

Arene ry:n puheenjohtaja

Rehtori Tapio Varmola

040 830 4100

tapio.varmola@seamk.fi

Tutustu selvitykseen sosionomikoulutuksesta ammattikorkeakouluissa kokonaisuudessaan Arenen verkkosivuilla.

Käytetyt lyhenteet:

Arcada	Arcada
Centria	Centria ammattikorkeakoulu
Diak	Diakonia-ammattikorkeakoulu
Haaga-Helia	Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Humak	Humanistinen ammattikorkeakoulu
HAMK	Hämeen ammattikorkeakoulu
JAMK	Jyväskylän ammattikorkeakoulu
KAMK	Kajaanin ammattikorkeakoulu
XAMK	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
LAMK	Lahden ammattikorkeakoulu
Lapin AMK	Lapin ammattikorkeakoulu
Laurea	Laurea-ammattikorkeakoulu

Metropolia
OAMK
Karelia
PolAMK
Saimia
SAMK
Savonia
SeAMK
TAMK
TuAMK
VAMK
Novia
HÅ

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Oulun ammattikorkeakoulu
Karelia-ammattikorkeakoulu
Poliisiammattikorkeakoulu
Saimaan ammattikorkeakoulu
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Savonia-ammattikorkeakoulu
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu
Turun ammattikorkeakoulu
Vaasan ammattikorkeakoulu
Yrkeshögskolan Novia
Högskolan på Åland